

ROVANIEMI

Keskustan kävelykadun alueen kehittäminen

Toteuttamissuunnitelman taustamateriaali

Tekniset palvelut / elinvoimapalvelut

Keskustan kävelykadun alueen kehittämisen viihtyisämmäksi, vihreämmäksi ja elävämmäksi yhteistyössä teknisen lautakunnan, yritysten, Rovaseudun Markkinakiinteistöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Toteuttamissuunnitelma tuodaan päätettäväksi lautakunnille kesäkuuhun 2026 mennessä.

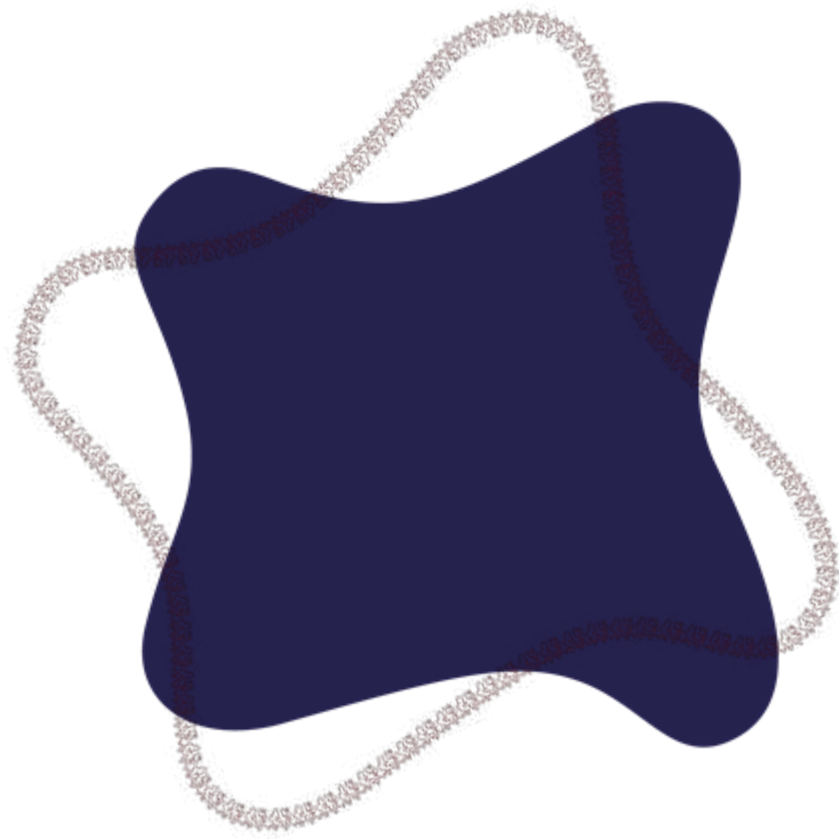

Kärkihankkeet

- Korkeakoulutuksen vahvistaminen ja yhteistyö elinvoiman kehittämiseksi
- Valtatie 4:n liikenneyhteyksien parantaminen
- Matkakeskuksen toteuttaminen
- Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuden parantaminen
- Kaupunkikeskustan viihtyisyyden lisääminen
- Muurolan ja Alakemijoen alueen kehittäminen
- Matkailun kestävyiden ja ympärivuotisuuden parantaminen

Selvitykset

Rovaniemen kävelykadun
ehostussuunnitelma, 9.6.2023,
Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio
oy.

Nykytilanne

Nykytilanne (kevät 2023):

-kävelykadun pintamateriaalit ja kiinteät rakenteet ovat pääosin hyvässä kunnossa.

-kadunkalusteet; betoniset penkkiryhmät ja istutuslaatikot lähestyvät käyttöelinkaarensa päätä ja visuaalinen ilme kaipaa freesaausta.

-”Rakotuli”-valaisimen metallipylväiden punainen väri on vahvasti haalistunut ja rungossa on pieniä vaurioita.

-syksyinen ja keväinen yleisilme on paljas ja kesäiseen yleisilmeeseen on kaivattu lisää vihreyttä.

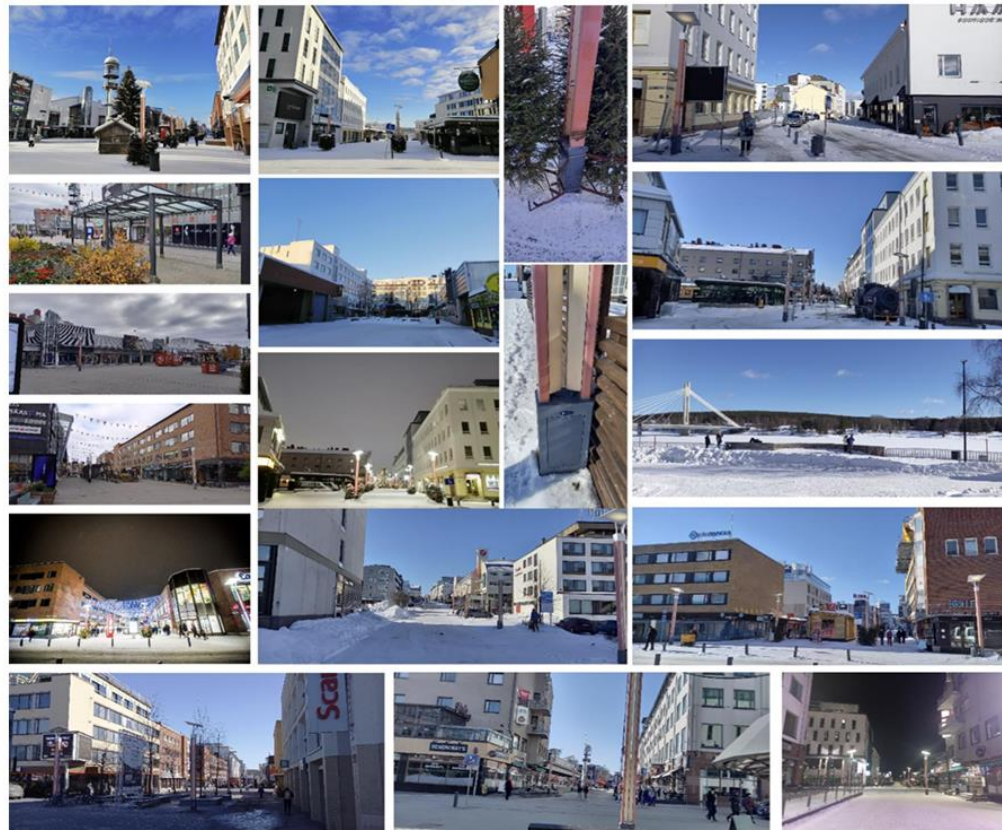
-talvinen ilme on joulukuusineen tyydyttävä, mutta mökkimäiset rakennukset ja niiden väritys luo kirjavan ja päälleliimatun yleisilmeen kävelykadulle.

-teräsrakenteiset valokatokset ovat olleet suhteellisen vähäisellä käytöllä – ainoastaan keskiosan olutravintola käyttää niitä kesäisin säännöllisesti.

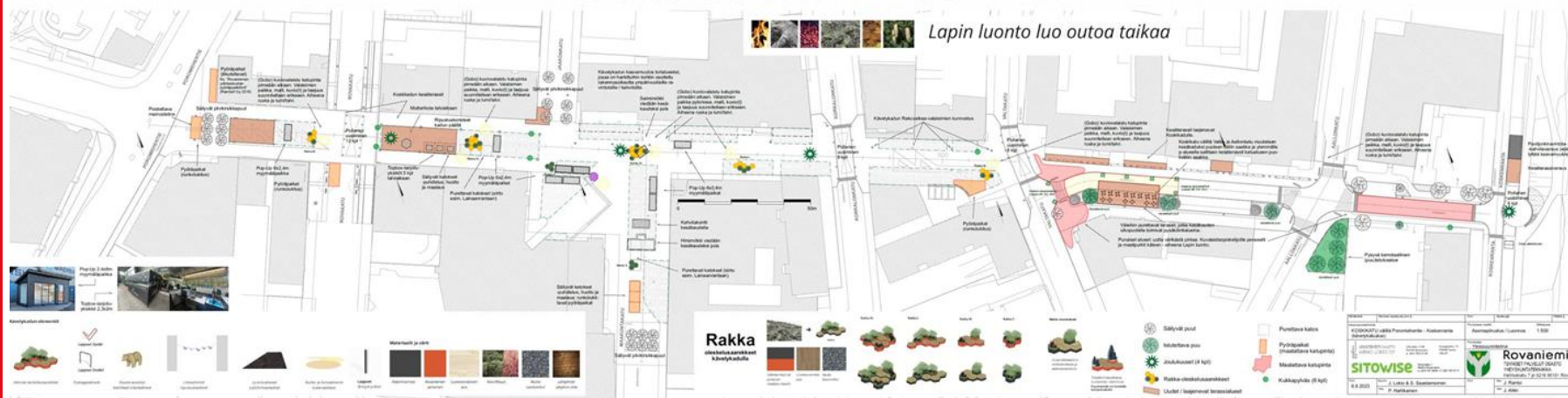
-lumihuolto on toiminut hyvin.

-Koskenranta ja rantaan saapuminen Aallonkadulta on vaatimaton.

-RoMa Oy hallinnoi kävelykatua suurelta osin ja hyödyntää Rovaniemen kävelykadun käyttöopasta (2021)

Ehostussuunnitelma

Kävelykadun Rakovalkea-valaimet kunnostetaan.

Katualueelle sijoitetaan erikokoisia ja –muotoisia vehreitä Rakka-oleskelusaarekkeita kuviovalaisimineen

Kävelykatua jatketaan kesäkävelykatuna puolen korttelin verran.

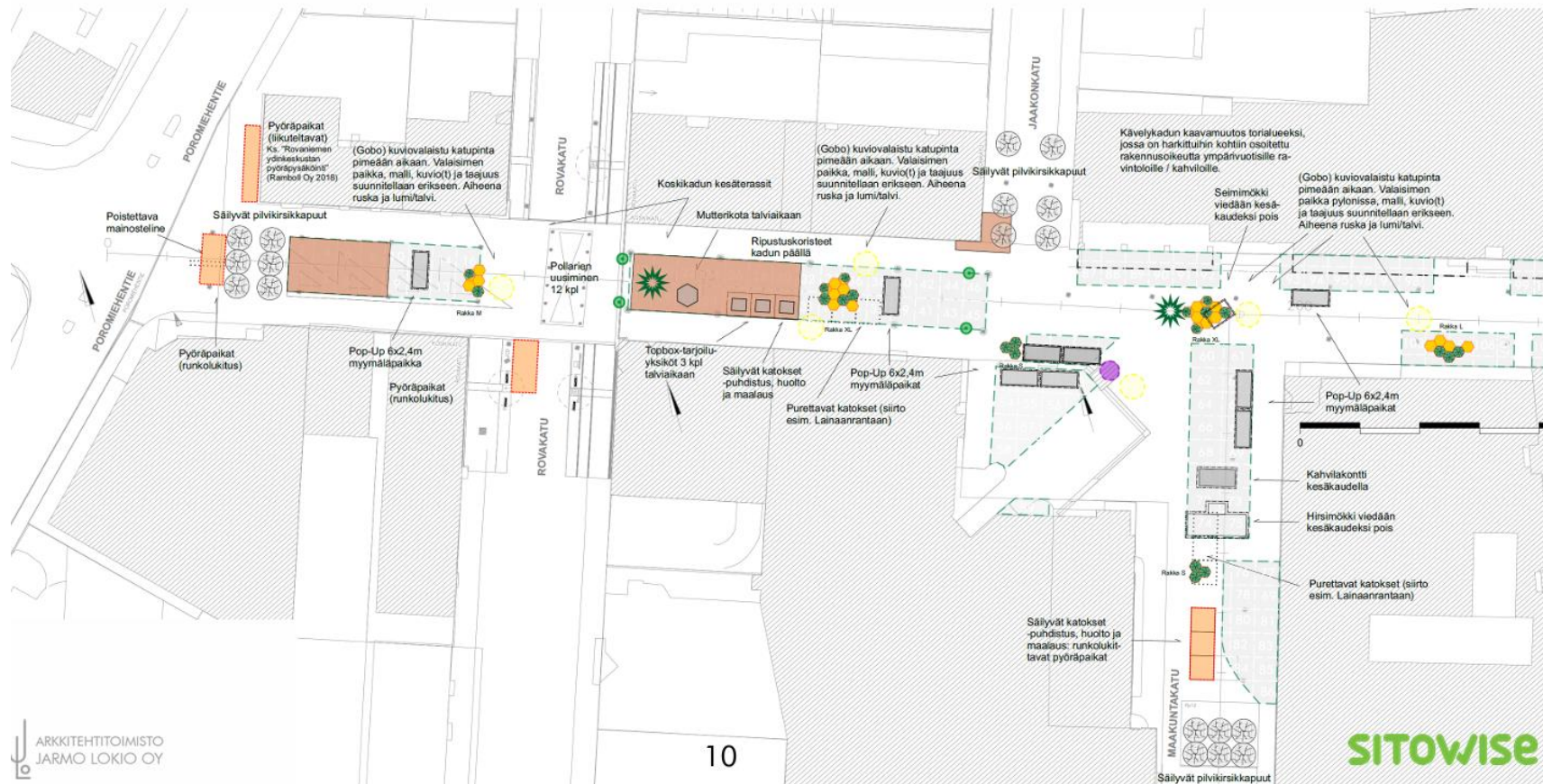
Puita istutetaan Koskikadun itäpäähän ja kävelykadulle rakennetaan (runkolukittavat) pyöräparkit.

Osa olevista katoksista puretaan ja siirretään esim. Lainausrantaan ja pollarit uusitaan.

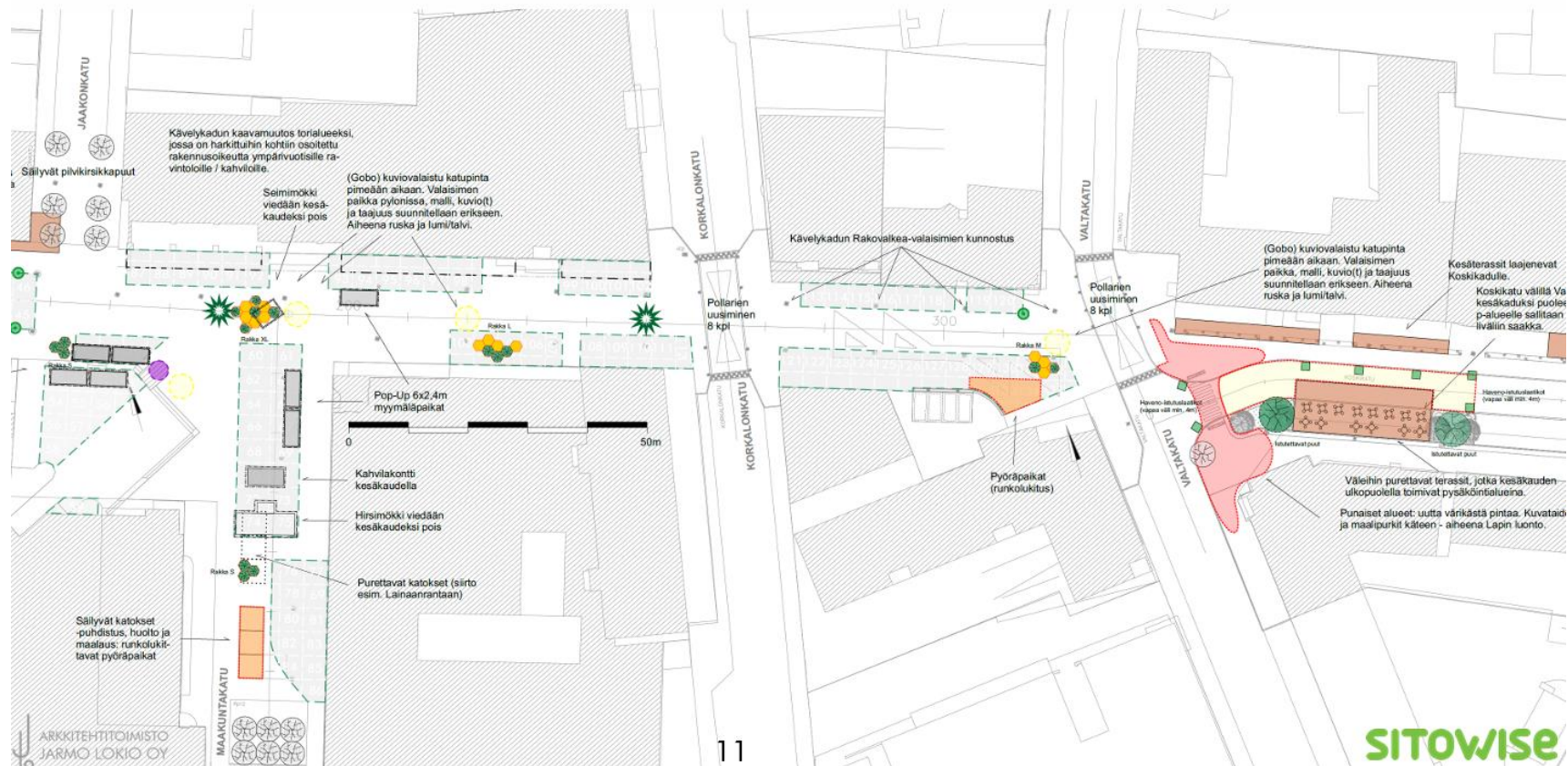
Koskenrantaan kaavamuutos paviljonkiravintolan/-kahvilan ja terrassin mahdollistamiseksi.

Kävelykatualueelle voidaan laatia kaavamuutos (esim. torialueeksi), jonne on harkittuihin kohtiin osoitettu rakennusoikeutta ympärivuotisille ravintoloille / kahviloille.

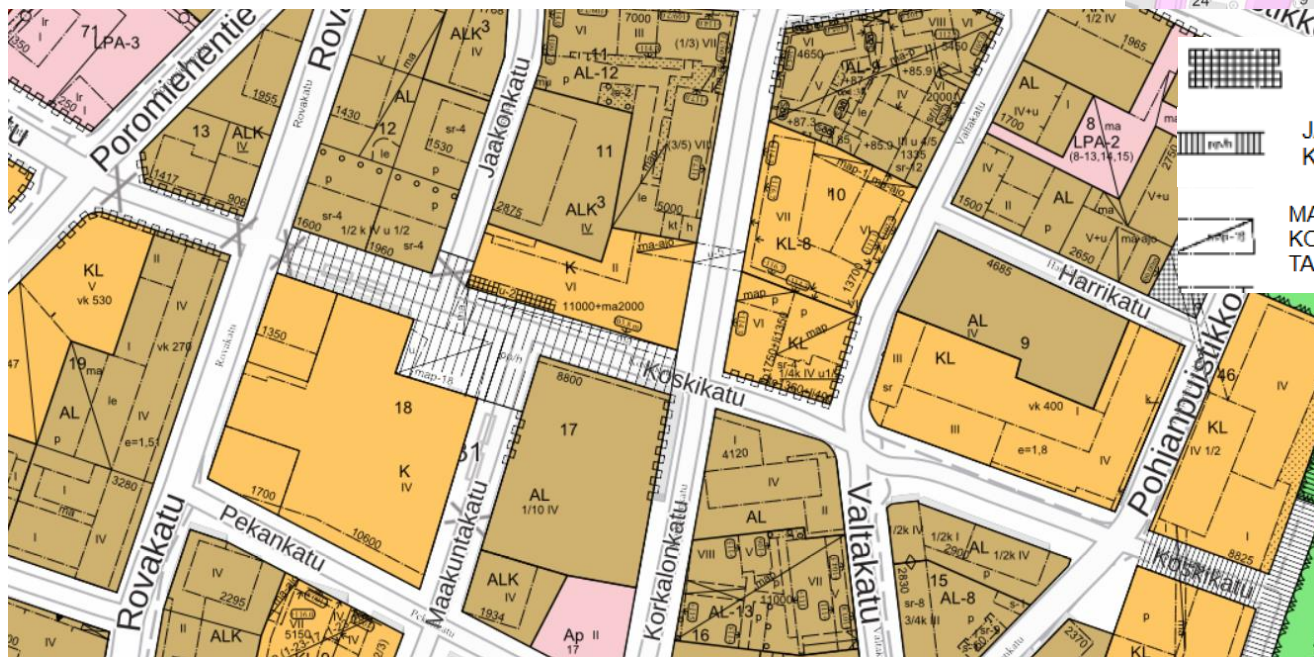
Ehostussuunnitelma länsiosa

Ehostussuunnitelma keskiosa

Maaomaisuus ja asemakaava

AUKIOKSI RAKENNETTAVA TONTIN OSA,
OHJEELLINEN SIJAINTI.

JALANKULULLE JA POLKUPYÖRÄILYLLE VARATTU
KATU, JOLLA HUOLTOAJO ON SALLITTU.

MAANALAINEN PYSÄKÖINTITILA. LUKU ILMOITTA
KORTTELIN, JONKA KÄYTTÖÖN PYSÄKÖINTITILA ON
TARKOITETTU.

Yleiskaava

Muita selvityksiä

- Rovaniemen kävelykadun kysely 2023 (liittyy ehostussuunnitelmaan)
- Asukaskyselyn tulokset – keskustavisio 2050 (2023)
- Asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat (2023)
- Keskustavisio 2050 (2023)
- Rovaniemen tulevaisuuskyseily (2024),
- Lapsiperhekyseily (2023), Lasten ja nuorten kysely (2025)
- Millainen on hyvä paikka asua -kyseily (2025)
- Palveluverkkokysely (2025)
- Viestintä-, osallisuus- ja markkinointikysely (2022)
- kuntalaisten ideat vastuulliseen taloudenpitoon (2023)
- brändikysely (2020)
- Metsäkyseily (2025)
- Matkailukysely (2025)

Muita selvityksiä, yhteenveto

- Tähän esitykseen on koottu keskeisiä nostoja lukuisten asukaskyselyiden tuloksista. Koontiin on nostettu kyselyitä vuosilta 2020-2025 esimerkiksi asumiseen, kaupungin strategiseen kehittämiseen ja matkailuun liittyen.
- Yhteenvedon pohjana on käytetty seuraavia kyselyitä:
Asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat (2023), Keskustavisio 2050 (2023), Rovaniemen tulevaisuuskysely (2024), Lapsiperhekysely (2023), Lasten ja nuorten kysely (2025), Millainen on hyvä paikka asua -kysely (2025), Palveluverkkokysely (2025), Viestintä-, osallisuus- ja markkinointikysely (2022), kuntalaisten ideat vastuulliseen taloudenpitoon (2023), brändikysely (2020), Metsäkysely (2025), Matkailukysely (2025), Rovaniemen kävelykadun kysely 2023

Rovaniemeläiset arvostavat paikallisuutta, luontoa, rauhaa ja yhteisöllisyyttä, toiveena kestävä ja asukaslähtöinen kehittäminen

Luonto tärkein viihtyvyyden ja hyvinvoinnin lähde, toiveena vehreä ja toimiva kaupunkiympäristö

Huolta aiheuttaa rakentaminen viheralueille ja matkailun vaikutus ympäristöön.

Toiveita: vastuullinen ja luonnonläheinen kehittäminen, luonnon monimuotoisuuden vaaliminen.

Asukkaat arvostavat lähivirkistysalueita, mutta toivovat myös lisää vehreyttä kaupunkiympäristöön.

Kaupunkiympäristöltä toivotaan käveltävyyttä, toimivaa liikenneympäristöä, kevyenliikenteen reittejä ja toimivaa joukkoliikennettä

Paikallisuus keskiöön kehittämisessä, yhteisöllisyyttä tapahtumissa ja kohtaamispaikoissa

Toiveena kaupungin kehittäminen asukkaiden näkökulma huomioiden

Asukkaat haluavat osallistua aidosti kaupungin kehittämiseen ja toivovat päätöksenteolta avoimuutta

Asukkaat toivovat lisää elävyyttä, kohtaamisen paikkoja, yhteisöllisiä tapahtumia, jotka tuovat rovaniemeläisiä yhteen

Asuminen ja sujuva arki: turvallinen, luonnonläheinen asuinympäristö ja lähipalvelut

Asukkaat arvostavat väljyyttä, pientalovaltaisuutta ja luonnonläheisiä asuinalueita.

Lähipalvelut ja paikalliset koulut tukevat arjen sujuvuutta

Huolena: asumiskustannusten nousu matkailun myötä, lähipalveluiden heikkeneminen ja rakentaminen viheralueille

Toiveena: kohtuuhintaista asumista keskusta-alueelle ja perheasuntoja

Kaupunkisuunnittelulta toivotaan luonnonläheisyyttä

Luonnonläheisyys ja viheralueet: rovaniemeläiset arvostavat luontoa, se on tärkein viihtyisyyttä luova tekijä. Ounasvaaralle ja muille luontoalueille rakentaminen huolettaa.

Keskustan kehittäminen: keskusta nähdään tärkeänä, mutta nykyisellään ristiriitaisena – viheralueiden puute, ankeus ja ristiriidat rakentamisen suhteen (korkea vs. matala rakentaminen, täydennysrakentaminen, uusi rakentaminen vs. vanhan säilyttäminen). Keskustaan toivotaan lisää vehreyttä, tapahtumia, käveltävyyttä ja monipuolisempaa asumista (esimerkiksi perheasuntoja, kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, ei lyhytaikaismajoitusta)

Asumismuodot ja täydennysrakentaminen: yleinen hyväksyntä täydennysrakentamiselle ehdollisesti: se ei saa uhata viheralueita tai pientalovaltaisia alueita. Hyväksytään, jos se parantaa palveluita ja joukkoliikennettä. Omakotitalot ja väljät alueet edelleen halutuimpia asumismuotoja.

Liikkuminen ja kestävyys: joukkoliikenteen kehittäminen on tärkeää! Kävely ja pyöräily ovat suosittuja. Autoilun roolia halutaan vähentää, mutta käytännöt eivät vielä tue tätä tarpeeksi. Auton käyttö jakaa mielipiteitä. Matkailun vaikutuksen liikenneturvallisuuteen huolestuttaa.

Paikallisten ääni ja yhteisöllisyys: matkailun rooli ja sen vaikutukset herättävät kritiikkiä. Toivotaan enemmän paikallislähtöistä kehittämistä. Yhteisöllisyys, turvallisuus ja mahdollisuus rauhaan ovat asukkaiden keskeisiä arvoja.

Lähteenä: Asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat (2023, 224 vastaajaa), Keskustavisio 2050 (2023, 285 vastaajaa) ja Rovaniemen tulevaisuuskuksely (2024, 477 vastaajaa)

Rovaniemi lasten ja perheiden silmin: luonto, yhteisöllisyys ja arjen sujuvuus tärkeää

Hyvinvointi, arki ja perhe-elämä: perheiden ja lasten hyvinvoinnin kulmakiviä ovat arjen turvallisuus ja sujuvuus, rauhallinen ympäristö sekä sosiaalinen tuki. Turvaverkot sekä lähipalveluiden merkitys olennainen. Aukkaat arvostavat pieniä, paikallisia kouluja, joiden nähdään tukevan hyvinvointia, turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä.

Asuinympäristö ja palvelut: kaikki ryhmät arvostavat luonnonläheistä ja turvallista ympäristöä, hyviä lähipalveluita ja arjen toimivuutta. Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus tärkeää hyvinvoinnin ja asumisviihtyvyyden kannalta. Aukkaille tärkeää ovat lyhyet, turvalliset koulumatkat.

Yhteisöllisyys: Aukkaat toivovat kohtaamisen paikkoja ja yhteisöllisyyttä sekä tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja viettää aikaa perheiden/kavereiden kanssa.

Lähteet: Lapsiperhekysely (2023, 920 vastaajaa), Lasten ja nuorten kysely (2025, 515 vastaajaa), Millainen on hyvä paikka asua -kysely (2025, 773 vastaajaa), Päiväkoti- ja koulupalveluverkkokysely (2025, 590 vastaajaa)

Toiveina osallisuus, avoimuus ja laadukas arki

Aito osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet: aidosti kuulluksi tuleminen, selkeät matalan kynnyksen tavat osallistua, osallistumisella oltava vaikutusta

Avoin, selkeä ja saavutettava viestintä: oikea-aikainen ja monikanavainen tiedotus, päätöksentekoprosessit ja päättäjät taustoineen näkyvämmäksi

Paikallisuutta ja luontoa arvostava kehittäminen: toivotaan tasapainoa turismin ja paikallisten tarpeiden välillä; luontoa, kulttuuria ja yhteisöllisyyttä halutaan vaalia!

Lähteet: Viestintä-, osallisuus- ja markkinointikysely (2022, 703 vastaajaa), kuntalaisten ideat vastuulliseen taloudenpitoon (2023, 222 vastaajaa), brändikysely (2020, 304 vastaajaa)

Rovaniemen kävelykadun kysely 2023

- Vastaajia 1355

Vihreys:

Suunnitelman puista ja istutuksista pidetään, niitä toivotaan lisää

Eri kohderyhmien huomiointi ja esteettömyys:

Etenkin lapset ja lapsiperheet halutaan huomioida

Taide, valot ja koristeet:

Katumaalauksesta, valoista ja koristeista pidettiin.. Taidetta toivotaan lisää, kuviovalojen lisäksi tunnelmavalaistusta, koristeisiin paikallisuutta.

Kahvilat, terassit ja kojut

Etenkin ranta-alueen kahviloista pidetään, terasseja toivotaan myös perheille, kojuihin halutaan myös paikallisille jotain

Paikallisuus:

Paikallisuutta toivotaan kasveissa, konseptissa, koristeissa ja taiteessa. Paikallista yhteistyötä toivotaan.

Oleskelupaikat ja yhteisöllisyys:

Kävelykadulle toivotaan lisää viihtyisiä oleskelupaikkoja ja yhteisöllisiä toimintoja.

Pyöräily:

Etenkin runkolukittavia pyöräpaikkoja pidettiin tarpeellisina ja toivottuina

SOPIMUS KOSKIKADUN KÄVELYKADUN TAPAHTUMAJÄRJESTELYIDEN JA KUNNOSSAPIDON OSALTA

Rovaniemen kaupunki siirtää katualueiden hallinnollisia tehtäviä tällä sopimuksella Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy:lle.

Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy huolehtii määriteltyjen alueiden vuokrauksesta ja saa tulot toiminnan ylläpitämiseksi.

Alueiden kunnossa- ja puhtaanapito: Kaupungin vastuulla, tarkemmin määritelty seuraavassa kohdassa.

Koskikadun kävelykatu: Vuokrattavat terassialueet määritellään yhdessä Roman ja kaupungin kanssa. Roma hyväksyttää kaupungille alueella käytettävät hinnoittelu perusteet. Yleishyödyllisiltä tapahtumilta, jotka eivät myy pääsylippuja tai tuotteita peritään vuokran sijasta vain lupamaksu, ”nimellinen toimistomaksu”. Tämä ei koske poliittisia tapahtumia.

SOPIMUS KOSKIKADUN KÄVELYKADUN TAPAHTUMAJÄRJESTELYIDEN JA KUNNOSSAPIDON OSALTA

Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy:n tehtävät:

- Terassialueiden vuokraus ja neuvottelut
- Ennalta määritettyjen myyntipaikkojen vuokraus
- Alueen vuokralaisten kalusteiden hyväksyminen
- Tiedon tuottaminen alueen vuokralaisille (Kävelykadun käyttöopas)
- Edellyttää vuokralaisilta sähkön jälkimittausta ja kulutuslukemien raportointia Rovaseudun markkinakiinteistöt Oy:lle sopimuskauden päätteeksi.
- Roma ilmoittaa sähkön kulutuksen ja laskutustiedot Rovaniemen kaupungille.
- Roma tekee uuden karttakuvan vuokrattavista alueista

SOPIMUS KOSKIKADUN KÄVELYKADUN TAPAHTUMAJÄRJESTELYIDEN JA KUNNOSSAPIDON OSALTA

Rovaniemen kaupungin tehtävät:

- Kaupungin omistuksessa olevien kalusteiden siirto ja huolto
- Istutusten hoito
- Sähkökulut
- Ilmoitustaulujen ylläpito

Kunnossapito:

- Rakenteellinen kunnossapito
- Ulkoalueiden hoito ja puhtaanapito
- Valvonta ja investoinnit

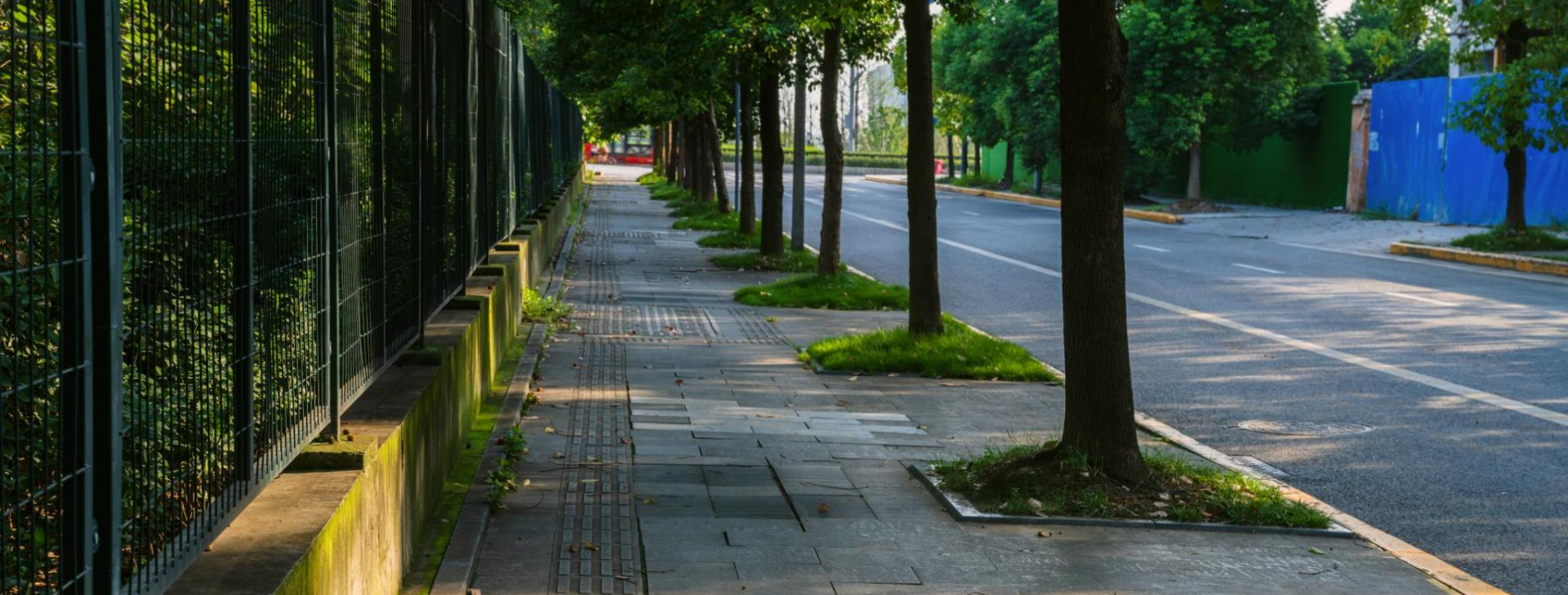
SOPIMUS KOSKIKADUN KÄVELYKADUN TAPAHTUMAJÄRJESTELYIDEN JA KUNNOSSAPIDON OSALTA

Kaupunkikeskustan kehittäminen

Kaupunkikeskustan kehittämisestä vastaa Rovaniemen kaupunki yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Rovaseudun Markkinakiinteistöt osallistuu keskustan kehittämiseen tarjoamalla tasapuolisesti myyntipaikkoja paikallisille yrityksille. Vuokralaisten valinnan tulee tukea keskustan viihtyisyyttä sekä sen palveluiden monipuolisuutta niin paikallisille kuin matkailijoillekin. Vuokrauksen tavoite on olla taloudellisesti kannattavaa.

Sopimuksen voimassaolo 1.3.2026 – 1.5.2027, jonka jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana 6kk molemminpuolisella irtisanomisajalla.

Elinvoimaa inhimillisen kaupunkisuunnittelun avulla

- Kaupunkitilojen suunnittelu ihmisten tarpeisiin keskittyen, taloudellisesti ketterillä kokeiluilla
- Teoriakatsaus ihmislähtöiseen kaupunkisuunnitteluun

Hyödynnettävää materiaalia kaupunkikehittämiseen

Rovaniemen keskustan elinvoimaa on seurattu syksystä 2017 alkaen. Päivitykset on tehty alkuvuodesta.

Tässä raportissa on esitetty Rovaniemen keskustan elinvoimalaskennan tulokset H1/2025. Kenttätyö tehtiin helmikuun lopussa 2025.

Päivityskartoitus ja raportti: Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd.

Valokuvat: Kari Castrén, Elina Stoor ja Martti Wilhelms / Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd.

Tilaja: Rovaniemen kaupungin elinvoimapaalvelut / Business Rovaniemi.

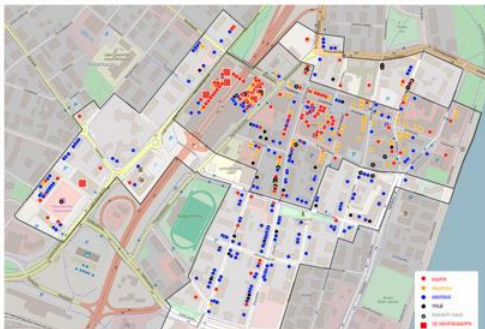
Liiketilat: Rovaniemen keskusta

Rovaniemen keskustan kivijalkakeskusta levittäytyy laajalle alueelle, mutta ydinkortteleiden alue on kaupallisesti melko tiivis: kaupat ja ravintolat keskittyvät pitkälti kävelykatua ympäröivän ydinkortteliin sekä voimien kauppakeskukseen. Kauppakeskuksista kaksi sijaitsee kävelykadun länsipäässä, kolmas kävelykadun varrella.

Keskusta on jaettu sisäisesti kolmeen alueeseen: ydinkorttelit, läntinen keskusta ja muu keskusta-alue. Kartalla ydinkorttelit ja isot kauppakeskukset -alue on merkitty tummalla varjostuksella.

Huomaa: Liiketilojen sijainti kartalla ei kauppakeskusiinteistöjen kohdalla ole täsmällinen johtuen kauppakeskusten monikerroksisuudesta.

Liiketiloja suositellaan tarkasteltavaksi ALL-in City -portaalisssa.

Liiketoiminta kartalla → katvealueet huomioon

Voimakartta ja keskustan rajaus: Rovaniemi

Keskusta-alueen muodostavat ns. **kuumat korttelit** ja sitä ympäröivä +200 m keskustavyöhyke*.

Kuumat korttelit -alueella vähintään 50 % katusivun liiketiloista on lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden käytössä.

Keskusta-alue = liiketilojen laskenta-alue. Rajaus on tehty vuonna 2017.

Pinta-ala: 54,3 ha.

* Rajausperiaatteet: EKK ry, Citybook - Keskustan kehittäjän käsikirja, 2014

Voimakartta kuvaa keskustan lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden sijainnin sekä maantieteellisen keskipisteen.

Rovaniemen kaupallinen keskipiste keskipiste sijaitsee Rovakadun ja Pekankadun risteyksessä.

Vartin kävelymatka tärkeää elinvoimalle → vartin keskustakartan tarkastelu kokonaisuutena

14

Vartin keskusta -tarkastelu

Vartin keskusta -tarkastelun avulla seurataan keskustan asumistiheyttä.

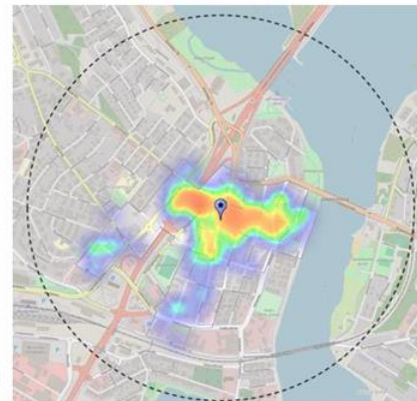
Elinvoiman kannalta on tärkeää, että keskustassa asuu ja työskentelee mahdollisimman paljon ihmisiä, jotka käyttävät ensisijaisesti keskustan palveluita. Keskusta-asuminen mahdollistaa myös autottoman asioinnin.

Jalankulkija kävelee keskimäärin yhden kilometrin 15 minuutissa, joten keskustan keskipiste on saavutettavissa noin varttimitussa. Tarkastelussa on laskettu keskustan asukkaat ja yhden kilometrin säteellä keskustan kaupallisista keskipisteistä.*

Vartin keskusta-alue = ympyrä kilometrin säteellä kauppojen ja ravintoloiden keskipisteestä.

*Tiedot perustuvat Syken ja Tilastokeskuksen YKR-aineistoon.

Kaupunkikeskustojen asukasmäärien kehitys 2000–2025 julkaistaan toukokuussa Elävät Kaupunkikeskustat ry:n valtakunnallisen keskustojen elinvoimajulkistuksen yhteydessä.

Teoriapohjaa: Jan Gehl ja ihmislähtöinen kaupunkisuunnittelu

*Kaupunkitilan tulisi palvella
ihmisiä, ei autoja*

Ihmislähtöinen kaupunkisuunnittelu

Jan Gehl korostaa kaupunkien suunnittelua ihmisten arkikokemuksen ja kävelynopeuden näkökulmasta. Rakennukset muodostavat kehyksen, mutta elävä kaupunki syntyy niiden välissä olevista tiloista ja kohtaamisista (life-space-buildings periaate). **Ihmiskeskeinen suunnittelu tukee sekä ekologista kestävyyttä että taloudellista elinvoimaa.**

Vaikutukset kaupungeissa

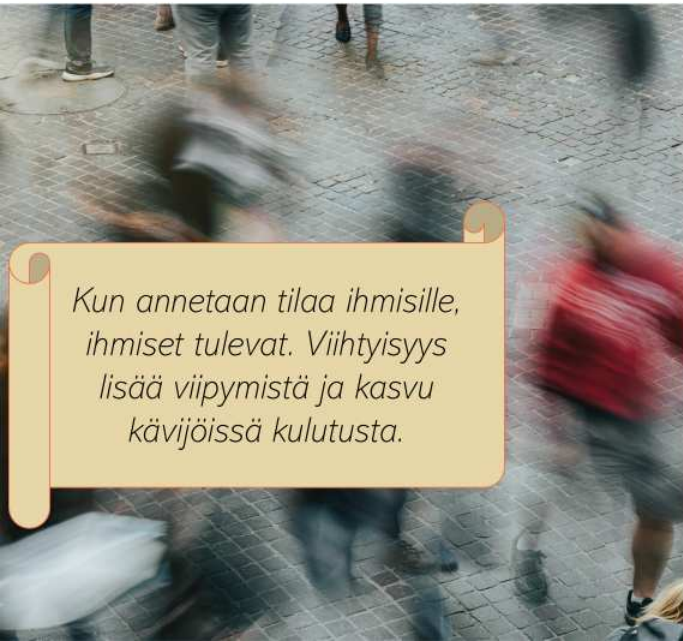
Ihmislähtöisen kaupunkisuunnittelun ajattelu tukee kestäväää, terveellistä ja sosiaalisesti elävää kaupunkiympäristöä.

- Autokeskeisyys kaventaa sosiaalisia kohtaamisia ja liikenteen melu, päästöt ja onnettomuudet heikentävät terveyttä ja turvallisuutta.
- Elävät kaupungit houkuttelevat ihmisiä ulos ja tukevat yhteisöllistä sosiaalista elämää ja vuorovaikutusta. Turvallisuus paranee, kun julkisissa tiloissa on ihmisiä eri vuorokaudenaikoina ja valaistus on hyvä. Kestävyys näkyy autoriippuvuuden vähentymisenä ja kävelyn sekä pyöräilyn lisääntymisenä kaupunkialueilla.

Gehlin työ ohjaa monia kaupungeja parantamaan elämänlaatua ja julkista elämää. Esimerkkeinä Tanskassa Kööpenhaminan Strogetin kävelykatu, New York Times Square ja Australian Melbournessa kävelykatujen lisääntyminen

Esimerkkejä

Tuloksissa korostuvat eri raporteissa jalankulkijoiden määrän ja oleskelun lisääntyminen, onnettomuuksien väheneminen, kaupallinen aktiivisuus ja alueen vetovoimaisuuden parantuminen.

Kun annetaan tilaa ihmisille, ihmiset tulevat. Viihtyisyys lisää viipymistä ja kasvu kävijöissä kulutusta.

Kööpenhamina, Strøgetin katu

Vuonna 1962 autoliikenne poistettiin kokeiluluonteisesti Strøgetin pääkadulta vastustuksesta huolimatta.

- Kävelykadun avaaminen lisäsi jalankulkijoita merkittävästi ja toi eloa katuelämään.
- Strøgetista tuli kaupungin sosiaalinen keskus ja kaupallinen toiminta vahvistui alueella.
- Strøgetin jalankulkijoiden määrä kasvoi noin 35% ensimmäisen vuoden aikana. 50 vuoden aikana jalankulkijoille varattu tila kasvoi 7-kertaiseksi.
- Oleskelu (istuminen, viipyminen) kasvoivat selvästi, vaikka kokonaisliikenne ei aina lisääntynyt
- Raatihuoneentorilla kävijämäärä kasvoi +120% ja oleskelu kasvoi +60%

New York, Times Square

Times Squaren osia suljettiin 2009 ja muutettiin kävelykaduiksi, lisättiin istumapaikkoja ja nopeita pop up -tilaratkaisuja.

- Kävelykadulla myyntiä +172% enemmän ja brändi vahvistui
- Havainnot New Yorkin kaduilla paljastivat, että 90% tilasta oli autoille, vaikka suurin osa käyttäjistä jalankulkijoita (tilan epätasapaino)

Australia, Melbourne

1980-90-luvuilla keskusta oli autokeskeinen ja tyhjä iltaisin. Elämä tapahtui kaupungin reunoilla. Gehlin työ -94 auttoi parantamaan ja aktivoimaan kävelykatuja.

- Tarvitaan vain pieniä ihmismittakaavan muutoksia isoon vaikutukseen
- Ravintola- ja kahvilakulttuuri kasvoi merkittävästi ja keskusta elävöityi yhdeksi maailman parhaista

Tutkittua hyötyä

Ihmisten viipyminen alueella pidempään, oleskelu ja liikkeissä käynti lisäävät kaupungin elinvoimaa

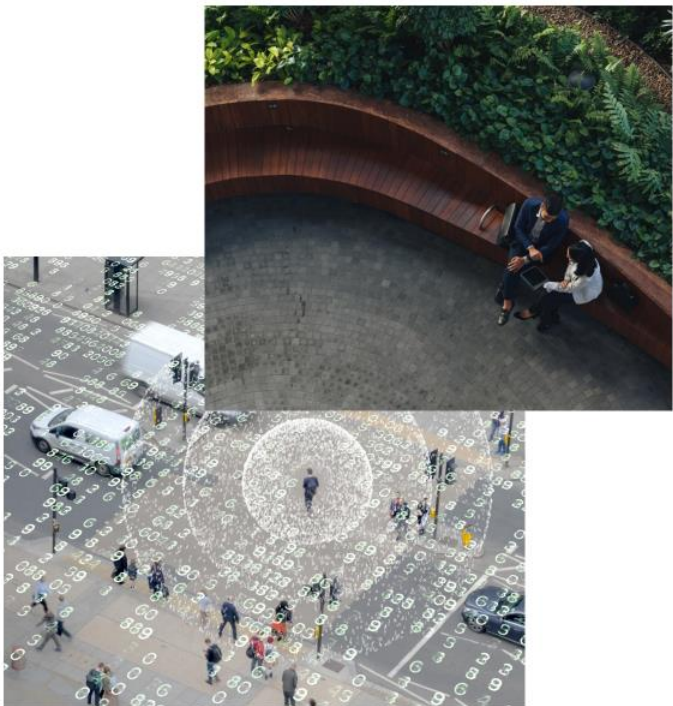
Ihmisten elämän ymmärtäminen ohjaa julkisen tilan suunnittelua
Kaupunkisuunnittelun lähtökohta on ihmisten arjen ja toiminnan syvälinen ymmärtäminen. Havainnointi ja käyttäytymistutkimus ovat avaimia tähän.

Jan Gehl tutki ihmisten todellista käyttäytymistä julkisissa tiloissa ja yhdisti havainnot kaupunkisuunnitteluun. Hän on kehittänyt ja opettanut tähän menetelmiä. **Gehlin teoria perustuu tutkimukseen ihmisten liikkumisesta, oleskelusta ja kohtaamisista julkisissa tiloissa.**

- Tavoitteena on mitata, sitten kokeilla ja jälleen mitata uudelleen kestävä ratkaisu löytämiseksi.
- Gehlin ajattelu haastaa suunnittelijat ja päättäjät katsomaan kaupunkia arjen tasolta ja kysymään: millaisia kokemuksia ympäristö tuottaa?

Tämä näkökulma on ajankohtainen erityisesti aikana, jolloin kaupungit etsivät ratkaisuja ilmastonmuutokseen, terveyshaasteisiin ja sosiaaliseen eriytymiseen. Inhimillinen kaupunkisuunnittelu tarjoaa konkreettisen ja tutkitun kehyksen vastata näihin haasteisiin.

Havainnointi ja mittaaminen

Empiirinen tutkimus julkisissa tiloissa ja tietoon perustuvat päätökset

Gehlin menetelmät mittaavat ihmisten liikkumista ja kokemuksia julkisissa tiloissa tarkasti ja järjestelmällisesti.

Laadullinen tieto saadaan yhdistämällä havainnointia kyselyihin, mikä lisää suunnittelun läpinäkyvyyttä. Havainnointi ja mittaaminen tukevat suunnitteluprosessia ja auttavat tekemään perusteltuja päätöksiä.

Oleskelu on tärkein mittari

- Oleskeluun suunniteltu tila lisää sosiaalista vuorovaikutusta ja koettua turvallisuutta läsnäolon avulla.
- Tilan laadun tutkiminen: Onko tila käytössä liikkumiseen ja läpikulkuun vai oleskeluun? → muutoksia laatua tarkkaillen
- Oleskelu lisää elinvoimaa alueella

Ihmisen mittakaava lisää sosiaalista kestävyttä ja turvallisuutta

- Ihminen kokee kaupungin kävellessä noin viiden kilometrin tuntinopeudella, mikä rajaa havainnointia ja kokemusta.
- Matalat rakennukset ja laadukkaat julkisivut tekevät kävelystä miellyttävää ja turvallista kaupunkitilaa.
- Kävely ja pyöräily ovat tapoja kokea kaupunkia sekä kohdata muita ihmisiä, lisäten elämää ja aktiivisuutta.
- Kaupunkitilan kehittäminen inhimillisesti vähentää rikoksia ja turvattomuuden tunnetta (enemmän silmiä kadulla/ Jane Jacobs ja Jan Gehl).
- Julkinen tila lisää yhteisöllisyyttä ja korreloi hyvinvoinnin kanssa. Ihmisten fyysinen ja psyykinen toimintakyky paranee aktiivissa katutiloissa ja sosiaalisuus lisää tervettä. Arkiliikunta lisää kansanterveyttä.

Pienet kokeilut ja vaiheittainen muutos

Ketterien kokeiluiden kautta pysyviin ratkaisuihin

Aikaa sopeutua ja kokea muutos

Muutos toteutetaan pienissä vaiheissa, antaen asukkaille aikaa sopeutua ja nähdä hyödyt käytännössä. Gehlin periaatteita voidaan soveltaa esimerkiksi kävelykeskustan vahvistamiseen, jokirannan kehittämiseen ja talvikäytön parantamiseen.

- Tilapäiset kävelykadut, pienet kokeilut ja pop-up-kalusteet (siirreltävyys, muunneltavuus) **mahdollistavat ratkaisujen testaamisen ennen pysyviä investointeja paikallisiin tarpeisiin**
- Kokeilut perustuvat todellisiin havaintoihin ja **vähentävät muutosvastarintaa kaupunkilaisissa.**
- **Kohdistetut pienet muutokset voivat johtaa merkittäviin parannuksiin kaupunkitilassa ja käyttäytymisessä.** Esim. Valaistus, tuulensuoja, erilaiset opastukset ja oleskelupaikat tekevät ulkotiloista houkuttelevia eri vuodenaikoina

→ Oleellista tilapäiset ja kokeelliset ratkaisut, joita mitataan ja havainnoidaan

Mitä voidaan havainnoida ja mitata?

- jalankulkijamäärät, pyöräilijät, oleskelijoiden määrä, viipymisaika
- Pitkällä aikajaksolla esim. myynti, rikollisuus, hyvinvointi, väestön jakautuminen kaupungissa

Suunnittelun periaatteet ihmislähtöisessä kaupunkisuunnittelussa:

(Ihmisten kaupunki 2018, Jan Gehl)

- 1. Sijoittele kaupungin toiminnot lyhyiden etäisyyksien päähän** toisistaan ja mahdollistaen kriittisen massan ihmisiä ja tapahtumia
- 2. Sekoita erilaisia toimintoja keskenään**, jotta on monipuolista toimintaa eri kaupunginosissa ja paljon koettavaa sekä vahva sosiaalinen ja turvalliseksi koettu ympäristö.
- 3. Suunnittele kävelyä ja pyöräilyä houkutteleva kaupunkitila**
- 4. Avaa kaupunkitilan ja rakennusten väliset reunat**, jotta sisä- ja ulkotapahtumat ovat vuorovaikutuksessa
- 5. Vahvista ulkotilan tarjoomia viihtyviksi.** Pieni määrä kauan viipyviä ihmisiä tuo tilaan saman elävyyden tunteen kuin suuri määrä vähän aikaa viipyviä. Ihmisten houkuttelu viipymään on yksinkertaisin ja tehokkain kaupunkielämän vahvistamisen tapa.

TEORIAPOHJAA

Viihtyisän ja tiiviin kaupungin 9 teesiä:

Pehmeä kaupunki 2022, David Sim)

1. Rakennetun muodon moninaisuus
2. Ulkotilojen moninaisuus
3. Joustavuus
4. Inhimillinen mittakaava
5. Käveltävyys
6. Identiteetti ja hallinnan tunne
7. Mukava mikroilmasto
8. Pieni hiilijalanjälki
9. Rikas Biodiversiteetti

LÄHTEITÄ

Gehl, J.. (2018) Ihmisten kaupunki. Rakennustieto Oy. Englanninkielinen teos (2010) Cities for people.

Gehl, J. (2010) Cities for people. Island Press.

Gehl, J, & Svarre B. (2013) How to study public life. Island press.

Marshall, W.E. & McAndrews, C. (2017) Understanding livable streets in the context of the automobile era. Transportation Research Record, 2605(1), 1-8.

Mehta, V. (2009) Look closely and you will see, listen carefully and you will hear: Urban design and social interaction on streets. Journal of Urban Design. 14(1), 29-64.

Sim, D. (2022) Pehmeä kaupunki. Hyvän kaupunkielämän perusteet. Rakennustieto Oy. Englanninkielinen teos Soft City.

Speck, J. (2012) Walkable city: How downtown can save America, one step at a time. Farras, Straus and Giroux.

[How walkable places lead to healthier people | CNU](#)

[Pedestrian Only Streets: Case Study | Stroget, Copenhagen - Global Designing Cities Initiative](#)

[Multi-Use Public Spaces and Urban Design: Copenhagen and Social Integration | ArchDaily](#)

[Street space and informality: towards an inclusive community | PDF](#)

[Measuring the success of Copenhagen's Town Hall Square redesign –](#)

[New York City Public Realm | Gehl | Archinect](#)

[Jan Gehl. Cities for People: a Summary of the Life-Space-Buildings Sequence](#)

[Effects of Gehl's urban design guidelines on walkability: A virtual reality experiment in Singaporean public housing estates Approach – Gehl](#)

https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-15408-9_5

[Urban95-Field-Guide.pdf](#)

ROVANIEMI

KIITOS!